

Regeringskansliet

Klimat- och näringslivsdepartementet
KN2026/00593

Remiss – Förslag på förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall och Framställan om att införa spårbarhet för långlivade organiska föroreningar i avfall

Helsingborg Stad har fått rubricerat ärende på remiss. Ärendet är överlämnat till miljönämnden för handläggning. Miljönämnden är positiva till förslagen i remisserna men vill lämna **följande** synpunkter och kommentarer.

Synpunkter

Nedanstående synpunkter och kommentarer är uppdelade utifrån styckesindelning i förslaget.

Förslag på förenklingar och förbättringar i spårbarhetssystemet för farligt avfall

1:1

Miljönämnden anser att det saknas en definition av vad yrkesmässig verksamhet innebär och omfattar. Avsaknaden av definition utnyttjas ofta av oseriösa verksamheter som exempelvis kan hävda att deras verksamhet är en hobby, men vid kontroll upptäcks att de utför arbete i samma eller i större omfattning än vad som sker vid en fullskalig yrkesmässig verksamhet. Vi förespråkar därför att det borde finnas ett tillägg eller förtydligande, exempelvis "i större omfattning", vid samtliga omnämnanden av yrkesmässig verksamhet i ert förslag till nytt kapitel 6 i avfallsförordningen.

Exempelvis kan "i större omfattning" läggas till i ert förslag till den nya ordförklaringen i 6 kap. 1 § i avfallsförordningen, enligt nedan:

lämnare: den som i eller i samband med en yrkesmässig verksamhet eller i större omfattning överlämnar farligt avfall för transport utan att själv vara transportör,

4.2.1

Det anges i förslaget att "Gränsdragningsfrågor kan dessutom kräva komplicerade utredningar, exempelvis vem som ska anses ha gett upphov till avfallet eller om mottagandet sker i syfte att samla in eller behandla avfallet. Tolkningssvårigheterna leder till felrapportering och risk att uppgifter inte blir konsekventa, vilka i sin tur gör uppgifter som samlats in svårtolkade vid tillsyn och framtagande av statistik."

Miljönämnden håller med att det kan vara svårt att veta var gränserna går avseende om en aktör ska anses vara insamlare eller behandlare. Den viktigaste gränsdragningen för tillsynsmyndigheten är dock vem som anses vara avfallsproducent. I dagsläget har Naturvårdsverket en vägledning om vem

som ska anses vara avfallproducent i olika situationer, den är dock i delar motsägelsefull och behöver revideras.

6.1

Miljönämnden håller med om att antecknings- och rapporteringsskyldigheten behöver förenklas för att kunna efterlevas. Naturvårdsverket omnämner även vissa omständigheter där ytterligare förenklingar behövs, och en av dessa kallas installations- och underhållsverksamhet. För att en förenkling för dessa ska bli förståelig behöver det förtydligas vad en installations- och underhållsverksamhet innebär. Detta eftersom det redan idag finns frågetecken kring hur stor omfattning en sådan verksamhet kan ha. Ett exempel på ett sådant scenario är el-installation, och när en sådan kan anses ha för stor omfattning för att inte längre kunna anses vara en installation- och underhållsverksamhet. Mängden avfall som uppstår vid el-installation i ett stort fastighetsbestånd är avsevärt större än vid installation i exempelvis villa. Med anledning härav ser miljönämnden gärna att lagstiftningen kompletteras med en förklaring till hur installations- och underhållsverksamhet ska definieras i sak och omfattning.

Enligt förslaget anges att mäklare ska rapportera halvårsvis. Vi ser att detta möjliggör fusk i redovisningen. Miljönämnden anser att ju längre tid det går mellan att avfallet tas emot och rapporteras, desto svårare blir det för tillsynsmyndigheten att bedriva tillsyn på de faktiska förhållandena. Således blir tillsynsfrågan i stället att kontrollera själva rapporteringen i stället för att kontrollera att avfallet faktiskt hanterats korrekt.

6.1.1

I förslaget uppges att transportören och lämnaren får ett gemensamt ansvar för att transportanteckningen tas fram. Det är otydligt för miljönämnden vad detta innebär vid utdömande av sanktionsavgift, exempelvis om det blir en avgift per aktör eller om de får dela sanktionsavgiften för överträdelsen eftersom de har ett gemensamt ansvar. Inom andra tillsynsområden, exempelvis förorenade mark, kan tillsynsmyndigheten vid delat ansvar välja vilken motpart man vänder sig till. Ansvar mellan de enskilda parterna får därefter hanteras i en civilrättslig process. Vi ser att samma tillvägagångssätt skulle kunna vara ett alternativ även vid frågor om överträdelser gällande anteckningsskyldighet och registrering.

I förslaget anges att en fördel med alternativet är att den som ska transportera någon annans farliga avfall i regel kan förväntas ha god kunskap om avfallslagstiftningen och de skyldigheter som följer, särskilt eftersom transportören kan antas ha erhållit det tillstånd som krävs från länsstyrelsen enligt 5 kap. 1 § avfallsförordningen. Vi vill betona att det ibland finns stora kunskapsbrister kring avfall hos avfallstransportörerna. Ett transporttillstånd är endast formalia och garanterar inte att det finns kunskap om avfallslagstiftningen och de skyldigheter som följer vid en avfallstransport.

Miljönämnden är positiva till förslaget att transportanteckningen sparas i 3 år för att reglerna ska bli enhetliga.

Vår farhåga är att en senareläggning av rapporteringen och mottagarens skyldighet att göra en mottagaranteckning kan vara det område där spårbarheten går förlorad på grund av att logistiken inte är förutbestämd från myndighetens sida.

6.1.3

Även dessa omständigheter leder till att spårbarheten kan gå förlorad på grund av att logistiken inte är förutbestämd från myndighetens sida. Vi har även en farhåga om att oseriösa verksamheter kan utnyttja detta hållrum i lagstiftningen för att osynliggöra avfallsflöde.

6.1.6

Under stycket hänvisas det till undantagen i 6.1.1 och att *"undantaget bör avgränsas tydligt till mobil installationsverksamhet, underhållsverksamhet, reparationsverksamhet eller annan liknande serviceverksamhet."* Miljönämnden håller med gällande avgränsningen men vill återigen påpeka att installationsverksamhet, underhållsverksamhet, reparationsverksamhet eller annan liknande serviceverksamhet behöver definieras i sak och omfattning för att kunna vara ett stöd, dels för verksamheterna, dels för tillsynsmyndigheterna.

6.1.8

I förslaget uppges *"Naturvårdsverket bedömer att en definition av begreppet transport bör införas i avfallsförordningen. Den föreslagna definitionen överensstämmer i stort sett med den som finns i 3 § lagen (2006:263) om transport av farligt gods. Förslaget är i nuläget att definitionen endast ska gälla 6 kap. avfallsförordningen, eftersom vi inte har utrett eventuella konsekvenser om definitionen skulle gälla för hela avfallsförordningen."* Miljönämnden är positiv till att en definition av begreppet transportör införs i avfallsförordningen. Vi har även förståelse för att utredningen inte har kunnat omfatta hela avfallsförordningen. Vi betonar dock att om syftet är att förenkla för aktörer och tillsynsmyndigheter så är det av vikt att begreppet transportör har samma betydelse i hela förordningen.

6.2

Under detta stycke anges att *"Naturvårdsverket föreslår i fråga om förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter dels att 11 kap. 9 § ska upphöra gälla, dels att 11 kap. 8 b § ska ändras så att en överträdelse genom att inte ta fram en transportanteckning innan farligt avfall transporteras inom Sverige eller vara försenad med att till Naturvårdsverkets avfallsregister lämna de uppgifter som ska antecknas enligt 6 kap. samma förordning ska föranleda en miljöstraffavgift om 5 000 kronor."*

Miljönämnden ser inte att det är rimligt att slå ihop straffavgiften gällande transportanteckningen med kravet på att anteckning i Naturvårdsverkets avfallsregister, då dessa två krav utgör helt olika delar av lagstiftningen, som båda behöver uppfyllas för att få en heltäckande reglering. Det skulle inte heller ge tillsynsmyndigheten något verktyg att få verksamheterna att registrera sitt farliga avfall i registret om verksamheten redan fått en straffavgift för att inte ha upprättat en transportanteckning eller ha

upprättat ett dokument men inte innehållande de uppgifter som krävs, vilket vi ofta redan idag ser brister i när vi gör tillsyn på avfallstransporter.

Om Naturvårdsverkets avsikt är att förändringarna i lagstiftningen ska förenkla så att fler verksamheter ska efterleva anteckningsskyldigheten i avfallsregistret, är det viktigt att det finns sanktionsavgifter som kan användas för att få verksamheterna att använda systemet på ett korrekt sätt. Det är då även viktigt att sanktionsavgiften från felaktig eller utebliven anteckning i avfallsregistret skiljs från kravet på framtagande av en transportanteckning. Detta eftersom det finns ett behov av att kunna döma ut sanktion även i dessa situationer för att få till stånd en efterlevnad av lagkraven. Nuvarande förslag på utformning av lagparagraf samlar dessa krav och gör det omöjligt för tillsynsmyndigheten att få verksamheten att fullfölja båda dessa krav när sanktionsavgiften exempelvis redan har dömts ut för avsaknad av transportanteckning. Detta innebär att tillsynsmyndigheten inte kommer att kunna besluta om sanktion för de företag som inte heller antecknar uppgifterna i avfallsregistret, vilket i förlängningen innebär att avfallsregistret utarmas.

Framställan om att införa spårbarhet för långlivade organiska föreningar i avfall

Miljönämnden har inga synpunkter gällande framställan och är positiv till förslaget.

Synpunkterna och kommentarerna i denna skrivelse har författats av miljöinspektörer Caroline Bernes och Julia Edvardsson samt miljöjurist Andrea Wikhäll.

På uppdrag av miljönämnden

Andrea Wikhäll
Miljöjurist